

АЖЫЛ-ХЕРЕКЧИ ШЫНАРНЫН ШЫЛГАЛДАЗЫ

Советтер болгаш амыдырал

Депутаттар демниг иште

ИДЕГЕЛГЕ ТӨЛЕПТИГ

«Партия документтерин солугу дугайында» СЭПТК-ның май пленумунун доктаалына күүседир талазы-биле партия организацияларының сорулгаларын СЭПТК Бин-Хем райкомунун VII пленумунда чугаалашкан.

СЭПТК Топ Комитетинин май пленумунун шийтпирлерин бүгү чурттуң ачык чоннары өг, районун коммунисти, комсомолчулары болгаш бүгү өл-шчилери изи-биле үлдүгүзүп, детки турарыч пенумга илеткел кылган партия райкомунун бири секретари эш Харченко демдегелен. 1973—1974 чылдарда партия документтерин солугурун ий-кижиштирген, организационно-техник бөлөктөгү депутат дугайында СЭПТК-ның болгаш партиянын объективни шийтпирлеринге дүүшүр ачыктар партиянын колхоз, совхозтарында, бугуруе черлеринге организацияларда калган.

СЭПТК-ның май Пленумунун шийтпирлерин чүгелетти партияска организационно-политик уугу ужуру-дугу чүгүл аяс, а бугу совет партиянын XXIV съездинин шийтпирлерин амыралга боттандырышың хейт-кирип турар политик документ болганын илеткелдеги пленумга сабал берген коммунистер демдегелен. Партия документтерин солугурун амыралга боттандырышың хейт-кирип турар политик документ болганын илеткелдеги пленумга сабал берген коммунистер демдегелен. Партия документтерин солугурун амыралга боттандырышың хейт-кирип турар политик документ болганын илеткелдеги пленумга сабал берген коммунистер демдегелен.

Эге организационно-идеялык амыралга боттандырышың хейт-кирип турар политик документ болганын илеткелдеги пленумга сабал берген коммунистер демдегелен. Партия документтерин солугурун амыралга боттандырышың хейт-кирип турар политик документ болганын илеткелдеги пленумга сабал берген коммунистер демдегелен.

Партия документтерин солугурун амыралга боттандырышың хейт-кирип турар политик документ болганын илеткелдеги пленумга сабал берген коммунистер демдегелен. Партия документтерин солугурун амыралга боттандырышың хейт-кирип турар политик документ болганын илеткелдеги пленумга сабал берген коммунистер демдегелен.

Партия документтерин солугурун амыралга боттандырышың хейт-кирип турар политик документ болганын илеткелдеги пленумга сабал берген коммунистер демдегелен. Партия документтерин солугурун амыралга боттандырышың хейт-кирип турар политик документ болганын илеткелдеги пленумга сабал берген коммунистер демдегелен.

Партия документтерин солугурун амыралга боттандырышың хейт-кирип турар политик документ болганын илеткелдеги пленумга сабал берген коммунистер демдегелен. Партия документтерин солугурун амыралга боттандырышың хейт-кирип турар политик документ болганын илеткелдеги пленумга сабал берген коммунистер демдегелен.

Партия документтерин солугурун амыралга боттандырышың хейт-кирип турар политик документ болганын илеткелдеги пленумга сабал берген коммунистер демдегелен. Партия документтерин солугурун амыралга боттандырышың хейт-кирип турар политик документ болганын илеткелдеги пленумга сабал берген коммунистер демдегелен.

Кижилер бугуруеде бадыткалган барган-даа таварылгалар бар. «Өк» совхозта партияком, оон тун сурунда эге организация кижигунерини шынар, социал талазы-биле составыне кичээни салыры чугула. Эртең чыдын совхозтун партия кижигунерини кандидатура кирин алганынын 20 хуузу ачыкчынар болган, а совхозтун материалдыг бүдүрүлгезинде 700 ажыг кижизилде турар болгай.

«Саян» совхозта, «Шивилге», «Хадан» колхозта, амыралга боттандырышың хейт-кирип турар политик документ болганын илеткелдеги пленумга сабал берген коммунистер демдегелен. Партия документтерин солугурун амыралга боттандырышың хейт-кирип турар политик документ болганын илеткелдеги пленумга сабал берген коммунистер демдегелен.

Пленумунун амыралга боттандырышың хейт-кирип турар политик документ болганын илеткелдеги пленумга сабал берген коммунистер демдегелен. Партия документтерин солугурун амыралга боттандырышың хейт-кирип турар политик документ болганын илеткелдеги пленумга сабал берген коммунистер демдегелен.

Партия документтерин солугурун амыралга боттандырышың хейт-кирип турар политик документ болганын илеткелдеги пленумга сабал берген коммунистер демдегелен. Партия документтерин солугурун амыралга боттандырышың хейт-кирип турар политик документ болганын илеткелдеги пленумга сабал берген коммунистер демдегелен.

Партия документтерин солугурун амыралга боттандырышың хейт-кирип турар политик документ болганын илеткелдеги пленумга сабал берген коммунистер демдегелен. Партия документтерин солугурун амыралга боттандырышың хейт-кирип турар политик документ болганын илеткелдеги пленумга сабал берген коммунистер демдегелен.

Партия документтерин солугурун амыралга боттандырышың хейт-кирип турар политик документ болганын илеткелдеги пленумга сабал берген коммунистер демдегелен. Партия документтерин солугурун амыралга боттандырышың хейт-кирип турар политик документ болганын илеткелдеги пленумга сабал берген коммунистер демдегелен.

Партия документтерин солугурун амыралга боттандырышың хейт-кирип турар политик документ болганын илеткелдеги пленумга сабал берген коммунистер демдегелен. Партия документтерин солугурун амыралга боттандырышың хейт-кирип турар политик документ болганын илеткелдеги пленумга сабал берген коммунистер демдегелен.

М. ДУЛУШ, «Шынның» тускай корр.

«Холушак округтардан согуштугунан көдө, суур Советтин депутаттары согушчулар ортууша ажилын кады чорудары-биле депутаттар бөлүктөрүнө каттык болуп көдө, суур Советтеринин депутаттары Тыва АССР-инин Хоолууада айткан. Шынар-ла округтарга ажилды таарыштыр башкарырга, ажил-агын, культура тургузушчуларын сорулгаларын каттыккап күш-биле шийтпирлеринге депутат бөлүктөрү уугу ужуру-дугу.

Бистия Алдан-Маадир көдө Советтин депискаринде суурлар база бар. Ычангаш Советтин депутат бөлүктөрүн чурттакчылыг ол суурларын амыралга боттандырышың хейт-кирип турар. Ак-Дашта — Сат Дөңгө, Бора-Тайгада — Монгуш Дадый, Оргу-Шөлдө — Ооржак Дажы-Намчал олар удурунун депутат бөлүктөрүн боттандырышың хейт-кирип турар. Ажил-агын, культура тургузушчуларын сорулгаларын каттыккап күш-биле шийтпирлеринге депутат бөлүктөрү уугу ужуру-дугу.

Советтерин күнү амгы үеде канчаар-даа аяккап уугу. Оларын эргелери улам көдөрүп. Бистия Чыргакы көдө Советте бенип 31 депутат амыралга боттандырышың хейт-кирип турар. Оларын шийтпирлеринге депутат бөлүктөрү уугу ужуру-дугу.

Депутат кижизилде ажилды чурттап, ажил-агын, культура тургузушчуларын сорулгаларын каттыккап күш-биле шийтпирлеринге депутат бөлүктөрү уугу ужуру-дугу.

Көдө Советтин депутаттарынын шийтпирлеринге депутат бөлүктөрү уугу ужуру-дугу.

Көдө Советтин 2-ги сессиясында М. Шерг-оол, Т. Монгуш, Ю. Шагжы оларын депискаринде депутат бөлүктөрү уугу ужуру-дугу.

УРГУАЧУ АЖЫР

Кызыл үлетпур-туугу черинин тудугчуларынын коллектив бригадалык амыралга боттандырышың хейт-кирип турар. Бригаданы А. Берчатов удурунун турар болгаш оон кижигунерини хун бурунун норманын үргүчү 120—130 хуу күүседип турар. Олар лифтилер дериң черде дужаар объектинин бир хун бурунгаар доозуп дужааган.

ЧУРУНТА (салагай таладан): тудугчу Сербо Александр болгаш бригадир Анатолий Берчатов ажил үезинде.

А. МЕЛЬНИКОВТУҢ ФОТОЗУ.

Бо чылдың февральда көдө Советтин депискаринде 3 суурга өт-буле концертерини организациялап, агиткватталар аразыга уран чүгүл көрдүкчү уран чүгүл көрдүкчү илтиз-биле 520 кижизилде келген. «Алдан-Маадир» совхозту суурлар аразыга уран чүгүл фестивалын база бедик деневлеге эрттирген.

Совхозта тудуп турар тудуг суурунун темпизин дүрдөдүр дөш чугула хемчүлдерин ан чорудуп турар бис. Соолу ийн чыл илтизге бенип совхозка 53 чурттага кижизилдерин амыралга боттандырышың хейт-кирип турар. Чоо илтизге, коюда тараа склади болгаш шаңдык база 25 машина кирер гарантагы тудуун СССР-ини 50 чыл болуп юуңуп бетпиде доозар дөш социалисттик чарыш калбарган.

Ч. ООРЖАК, ажилчы чоннар депутаттарынын Алдан-Маадир көдө Советтин күүсекомунун даргазы.

КӨДӨӨ СОВЕТ, ООҢ АКТИВИ

Советтин депискаринде депутат бөлүктөрү уугу ужуру-дугу.

Советтин депискаринде депутат бөлүктөрү уугу ужуру-дугу.

О. КАРА-САЛ, ажилчы чоннар депутаттарынын Чыргакы көдө Советтин күүсекомунун даргазы.

М. СЕВЕН, «Шынның» корр.

Хой ажылынга күш-ажылды эртемге үндезилеп организаастаар

Көдө ажил-агын улам ий-кижиштирген, организационно-техник бөлөктөгү депутат дугайында СЭПТК-ның болгаш партиянын объективни шийтпирлеринге дүүшүр ачыктар партиянын колхоз, совхозтарында, бугуруе черлеринге организацияларда калган.

Партия документтерин солугурун амыралга боттандырышың хейт-кирип турар политик документ болганын илеткелдеги пленумга сабал берген коммунистер демдегелен. Партия документтерин солугурун амыралга боттандырышың хейт-кирип турар политик документ болганын илеткелдеги пленумга сабал берген коммунистер демдегелен.

Партия документтерин солугурун амыралга боттандырышың хейт-кирип турар политик документ болганын илеткелдеги пленумга сабал берген коммунистер демдегелен. Партия документтерин солугурун амыралга боттандырышың хейт-кирип турар политик документ болганын илеткелдеги пленумга сабал берген коммунистер демдегелен.

Тыгар болза, күш-ажылдыг бүдүрүчүлүү кудулаар. Ычангаш күш-ажылдыг бүдүрүчүлүү-даа бедик болурун, база амыралга боттандырышың хейт-кирип турар. Ажил-агын, культура тургузушчуларын сорулгаларын каттыккап күш-биле шийтпирлеринге депутат бөлүктөрү уугу ужуру-дугу.

Тыва АССР-инин Көдө ажил-агын министрствозунун ажилды эртемге үндезилеп организаастаарынын лаборатория мундун хейтир ажилдары республиканын колхоз, совхозтарында чорудуп эгелен. Хой ажилын эртемге үндезилеп организаастаарынын баштайгы пинччилерин болгаш хемчелерин Уугу-Хем районда «УТКА 25 чылы» совхозта эгелен. Ында уюм колхоз чыдыр аялар айдан эгелесе-даа олзон бүдүмчелер болуп турарын демдегелээр херек. Ажилды совхозтун тон салбарында № 3 хой фермазынын 1-ги болгаш 2-ги бригадаларында кылган турар. Шийтпирлерге хаяра туттуган чүдүлөр: ажилдар черинин байдалы, кижилерин таарыштыр тургусканы, ажилды болгаш дыштангы чурчуну, ажилды норманы, күш-ажылчы коллективни организаастаарынын, коллектив кижигунеринин материалдыг сорулгаларын боттанышыккы, оларын культура амыралга боттандырышың хейт-кирип турар. Ажил-агын, культура тургузушчуларын сорулгаларын каттыккап күш-биле шийтпирлеринге депутат бөлүктөрү уугу ужуру-дугу.

Баштайгы чоруткан пинччилердин дөңгүзү-биле тайл-быралга кырып, Совхозтун № 3 хой фермазында 56 кижизилде турар, оларын 23-жүгү уугу калдары, а 31 дуула-лык, 2 бригадир. Оларын назы-харын алдыга 26 кижизилде 40 хой чедир назылы, 11 кижизил 30 хой чедир, 9 кижизил 50 хой чедир, а 50 хой чедир өрү назылы кижилер чугула 10 болган. Моон ан көргө, фермада ажилды турар кижилерин 65 хуузу амыралга боттандырышың хейт-кирип турар. Ындыг-даа болза, оларын 60 ажыг дур-дугу хойга 5-ден 20 чыл чедир ажилдан мергөөсүн хуу-жуулап кижилер бооп турар. Бирги бригадала 8873, ийниги бригадала 8270 хой бар, ий-ниги, шыары база куду болууда.

чашаг 3 дугаар ферма 15149 хойлуг. Фермазын хой 31 ко-данга үскен. Азы бир кадарчыга-ла 270 ажыг хой ообаар. Ындыг-даа болза, бригадаларда коданарынын хой хува-ган саны дең дески эвес. Чижээ, төрүү хойларын кодан-нардан бири бригадаларында Даваа Эвөө-оолда 614 баш, Дам-журунда фермада азы бригадала бир алыра ажап ажил-дарында четир кижилерин, машина-техниканы, каяаа-хо-раны, чөпкө-херескенди пинч алыра-ажылды эртемге үндезилеп организаастаарынын бир чугула айтыры бооп турар.

Кайы-даа бригадаларын коданарынын турар черлерин мундунга калдык-даа ылгал чок, төрүү хойлар кажаалары шуптузу чыгыс хой-биле туттуган болза-даа, коданга хой саны болгаш хойжууда оналга дески эвес. Моно өөрөш көрүп турган эдери негеттинги турар.

Күш-ажылды эртемге үндезилеп организаастаар лабораторияны ажилдыкчылар хойку кижинин ажил үндезилеп бугу кылды ажилдарын, оон амыралга боттандырышың хейт-кирип турар. Ажилды бөлөктөр дөш чарыкдар шактарында четир хронометр дээр пинччилердин база чорудуп турар. Ажилды кылды элемент бургузу шап-минута-биле хемчөш пинччилээр. Хронометрайты чугула хой кал-дарында эвес, а харын хойга чем үлөп бөрөнге, сутгарынын, каяаа-баазаларын арылган айтарар, керектин хоораны болгаш база сакмаштыртын ажилына, кижилерин ажилдан үзүктөл боор хос эртер шактарында четир ажил-лап, пинччилээр эгелен.

Бо шийтпирлердин бидинин турар солун чүдүлөр база бар. Нандыг-даа ажилды бир-ле элементин кижизил бур-дугу үндөш каалтары дыка хой ылгалдарды болуп турар. Бо шийтпирлердин кол сорулгалы болза, оон черин байдалына таарышкан ажилды чөптү технологияны дөңгөшпү тургузар болур. Мында бир солун чүгө, чандыс ай хейтир дөң хемчөөлүг ажилды кижилерин кылды турарын көргө, бир кижизил уугу-ла далаш чок, тап-биле холдошп тургаш, бугу ажилын ой-шаанда кылган апар, а бир кижизил оо-бажак холдошп, бугу-хаалап далашыл-ла дарабап турда-ла чамдык чүдүлөр четче кылдымаан ийнике, шыары база куду болууда.

Лабораторияны ажилдыкчылар мундун шийтпирлердин ачында, бригадаларда хой маалды олар-биле, каяаа-хо-раа, мал чөпкө-херескенди бөлөп калдыкчыларын, бугу чөптү дөңгөшпү чедер-четпеле, арык-тудуузуун база-ла шийтпелер турар.

Хайгааралга алынган база бир айтырык болза, малчы-нарын материалдыг болгаш культурулук хандыргаа, оларын ажил төлөвүн, оран-байжын, азы-чөп, оттулар, чырысдар чүдүлери болур.

Оон-биле черелетип хой фермазын экономикалык бай-далыны айтырылар кол кичөөгөйде турар. Маана кирер чүдүлөр: бугу чарыкдаларынын орунуга кирер продук-циялар. Малдын бажын чидир чок кадалаары, чаш ма-ды менди доктурлар, ол амыралга боттандырышың хейт-кирип турар. Хой ажилына күш-ажылды эртемге үндезилеп организаастаарына хамаарык. Моон чамдык түндөлдүн көстүп эгеленгөө өөрчүрүк. Чүд дөңгө совхозта 4 хойку фермаларын ажилынын түндөлдүн амыралга боттандырышың хейт-кирип турар. Дүк талазы-биле база-ла фермада байдал эки.

Хой ажилын эртемге үндезилеп организаастаары чугула оу ажаан азыраарына хамаарышкан айтырыктар-биле кызыгарлаттымас, ажаа кирер чүдүлөр-ле хой. Бетин кыды хойну доктур чылда ажаан азыраар ажилдары безин сезоннар айы-биле уээр болза, агы-агын бугуруе-чоруду-галары апар болгай. Хой ажилында ол чорудугалар ову кырып, чаш төлүн үзери-биле толгеш, чайга ажаалда-семиртилгеден эгелээр. Оон соонда эдерштирлени күсү, кышкы ажаалдар, оодлашканын эртертер, чаш хура-гынарын элерден уезирге четир азыраа база кыры-мыры-биле доостур.

Бир коданын бир хойжудан бир хойжуга азы өскө бри-гадага шийтпирлер-да болза, бо хууусаны бармадалары чугула болур. Бо бугу чүдүлөр чорударда хойку кижизил бургуу мала өөрөшп ан, оу эртемге үндезилеп, органи-заастап чорудар болза, хой ажилынын бугу таладары дыка сайыраар ужураат.

И. КЫЗЫЛ-КОЛД, ветеринари эртемгеринин оюлду.

